

ΔΙΑΔΓΜΕΝΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

A1.α

1.α

2.β

3.β

A1β.

«όδόν»

«παραφράγματα»

Η αλληγορία είναι και ο βασικός εκφραστικός τρόπος με την οποία ο Πλάτωνας παρουσιάζει το θέμα του μύθου του. Η αλληγορία είναι ένας εκφραστικός τρόπος με τον οποίο ο συγγραφέας άλλα λέγει και άλλα εννοεί. Συγκεκριμένα, η αλληγορία του σπηλαιίου αναφέρεται στην επίδραση που ασκεί η παιδεία στην ανθρώπινη φύση, στην υποχρέωση που έχει ο ορθώς πεπαιδευμένος, δηλαδή ο φιλόσοφος, να φωτίσει τους συνανθρώπους του, αλλά και γενικότερα στην αντίθεση ανάμεσα στον κόσμο που συλλαμβάνουμε με τις αισθήσεις μας και στον κόσμο της νόησης «Μετά ταῦτα .. ἀπαιδευσίας».

Με το ρήμα «ἀπείκασον» ο Σωκράτης μας εισάγει στο θέμα παρομοιάζοντας το κόσμο με σπηλιά και τους ανθρώπους με δεσμώτες (Σχόλιο σχολικού = ἀπεικάζω)

Ο Πλάτωνας από την αρχή του μύθου αναφέρεται στους όρους «παιδεία και απαιδευσία (Σχόλιο σχολικού σελ. 82 «παιδεία και ἀπαιδευσία»)

Ο Σωκράτης, λοιπόν, μας προτρέπει να φανταστούμε μαζί με τον συνομιλητή του, τον Γλαύκωνα την ακόλουθη ζοφερή εικόνα :Στο κάτω μέρος μιας ανήλιαγης σπηλιά ακινητοποιημένους δεσμώτες από την παιδική τους ηλικία «ἐκ παίδων ὄντας ...δεσμοῖς... αὐχένας», οι οποίοι μπορούν να βλέπουν μόνο μπροστά στις σκιές που προβάλλονται στον τοίχο απέναντί τους. Τα δεσμά- αλυσίδες τους συμβολίζουν τον εγκλωβισμό τους στις αισθήσεις τους που τους κρατούν δέσμιους και δεν τους επιτρέπουν να αντιληφθούν την πραγματικότητα. Οι δεσμώτες βρίσκονται στο κατώτερο επίπεδο γνώσης, την εικασία όπου εμπιστεύονται τα δεδομένα της αίσθησης, τις σκιές και τους αντίλαλους.

(Σχόλιο σχολικού σελ. 82 «Για τους δεσμώτες .. απατηλό»)

B2.

Ομοιότητα=

Ο Τζώρτζι Όργουελ παρουσιάζει μια ψευδή και κατασκευασμένη πραγματικότητα που επιβάλλεται από την εξουσία. Το απολυταρχικό κόμμα απαιτεί και επιβάλλει στα άτομα να δεχτούν «ότι δύο και δύο έκαναν πέντε». Αυτή η διαστρέβλωση της αλήθειας μας παραπέμπει στον κόσμο του σπηλαίου και στους δεσμώτες οι οποίοι αντιλαμβάνονται ως πραγματικότητα και αλήθεια τους τις σκιές που βλέπουν «τούς γάρ τοιούτους ... πλήν τας σκιάς». Κατ'έκταση και στα δύο οι άνθρωποι στερούνται της δυνατότητας να εμπιστευτούν ή να γνωρίσουν την αλήθεια.

Διαφορά=

Στα κείμενο του Όργουελ κάποιοι πολίτες απορρίπτουν «την μαρτυρία των αυτιών και των ματιών τους», δηλαδή τα δεδομένα των αισθήσεων. Αντίθετα, στην αλληγορία του σπηλαίου οι δεσμώτες είναι εγκλωβισμένοι στα δεδομένα που τους προσφέρουν οι αισθήσεις, στην κατώτερη βαθμίδα της γνώσης, στην εικασία.

B2.

- 1.οισοφάγος
- 2.φόρος
- 3.φορέματα
- 4.φέρσιμο
- 5.φερέφωνο

B4.

- 1.Λάθος
- 2.Λάθος
- 3.Σωστό
- 4.Σωστό
- 5.Λάθος

ΑΔΙΔΑΚΤΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Γ1. (Ισχυρίζεται ο Πρόδικος) ότι και αυτή παρατηρούσε συχνά τον εαυτό της και ότι εξέταζε και εάν κάποιος άλλος έβλεπε αυτήν, και ότι πολλές φορές έριχνε το βλέμμα της και στη σκιά της. Και μόλις έφτασαν πιο κοντά στον Ηρακλή αυτή που αναφέρθηκε πρώτη βάδιζε με τον ίδιο τρόπο, η άλλη όμως επειδή ήθελε να φτάσει πρώτη (ισχυρίζεται ο Πρόδικος) ότι έτρεξε προς τον Ηρακλή και είπε: « Σε βλέπω, Ηρακλή, να απορείς ποιο δρόμο πρέπει να πάρεις (ή να τραβήξεις ή να ακολουθήσεις) στη ζωή σου. Εάν λοιπόν αφού κάνεις εμένα φίλη, θα οδηγήσω εσένα στον πιο ευχάριστο και πιο εύκολο δρόμο, και από τη μια δεν θα είσαι άγευστος από κανένα από τα ευχάριστα, από την άλλη θα ζήσεις τη ζωή σου αδοκίμαστος από δυσκολίες.

Γ2. Στο απόσπασμα του έργου του Ξενοφώντα ο Σωκράτης αναδιηγείται την ιστορία που συνέθεσε ο σοφιστής Πρόδικος με θέμα τη συνάντηση του Ηρακλή με την Αρετή και την Κακία. Τις περιγράφει λέγοντας τα εξής :

-ήταν δύο ψηλές γυναίκες « δύο γυναίκας μεγάλας»

-η μία (η Αρετή) :

- 1)ήταν ευπρεπής «τήν μὲν ἑτέραν .. ἰδεῖν»**
- 2)ήταν ευγενική «ἐλευθέριον φύσει»**
- 3)ήταν καθαρή στο σώμα «κεκοσμημένην ...καθαρότητι»**
- 4)ήταν ντροπαλή «τά δέ ὄμματα αἰδοῖ»**
- 5)είχε σωφροσύνη «το δε σχῆμα σωφροσύνη»**
- 6)φορούσε λευκό φόρεμα «ἐσθῆτι δέ λευκῇ»**

-η άλλη (η Κακία):

- 1)είχε χυμώδη χαρακτηριστικά «τεθραμμένην μὲν ... πολυσαρκίαν»**
- 2)ήταν μαλθακή «ἀπαλότητα»**
- 3)είχε επέμβει στο χρώμα της ώστε να φαίνεται πιο λευκή και πιο ροδαλή από ό,τι είναι στην πραγματικότητα «κεκαλλωπισμένην ... φαίνεσθαι) (κοινώς επιτηδευμένη και προσποιητή)**
- 4)είχε επέμβει και στο παράστημά της ώστε να φαίνεται πιο στητή από ό,τι εκ φύσεως ήταν «τό δέ σχῆμα ... εἶναι»**

5)είχε επίμονο βλέμμα «τά δέ ὄμματα ἀναπεπταμένα»

6)φορούσε τέτοιο φόρεμα ώστε να αναδεικνύει τη νεανική της ομορφιά «σθῆτα ... διαλάμπου»

Γ3α)

γυναῖκας= τῆς γυναικός

τό σῶμα= του σώματος

φύσει = τῆς φύσεως

καθαρότητι = τῆς καθαρότητος

Γ3β)

φανῆναι= φάνηθι

μεγάλας= μειζόνων

ιδεῖν = ἡ ὁψομένη

ἐπισκοπεῖν= ἐπεσκόπει

ἄξω= ἀγάγωμεν

οὐδενός= οὐδεμιᾶ

Γ4α)

ιδεῖν = ἀπαρέμφατο της αναφοράς από το επίθετο «εὐπρεπῆ»

τῆς φύσεως= γενική συγκριτική, ως β' ὅρος σύγκρισης στο «ὀρθοτέραν»

τῷ Ἡρακλεῖ= ἀντικείμενο στο ἀπαρέμφατο «προσδραμεῖν»

ἀποροῦντα= κατηγορηματική μετοχή που αναφέρεται στο ἀντικείμενο του ρήματος «σε» με εξάρτηση από το αισθητικό ρήμα «ὀρῶ»

φίλην = κατηγορούμενο στο ἀντικείμενο της μετοχής «ἐμέ» λόγω της μετοχής «ποιησάμενος»

τῶν χαλεπῶν = γενική ἀντικειμενική στο «ἄπειρος»

Γ4β)

εἴ τίς ἄλλος αὐτήν θεᾶται= δευτερεύουσα ονοματική πλάγια

ερωτηματική πρόταση και είναι πρόταση κρίσεως. Είναι ολικής ἄγνοιας, μονομελῆς. Εκφέρεται με απλή οριστική «θεᾶται» και δηλώνει το πραγματικό γεγονός. Λειτουργεῖ ως ἀντικείμενο στο ἀπαρέμφατο «ἐπισκοπεῖν».